

*“Ik heb
geen idéé
wat mijn
DOCHTER
doet”*

Test automation engineers, blockchain consultants... We zijn meer dan ooit betrokken bij de opleiding van onze kinderen. Maar de beroepen zijn nu zó anders dan dertig jaar geleden, dat we ons ook afvragen: wat dóet ons kind eigenlijk?

DRIEKWART VAN DE OUDERS HELPT BIJ HET KIEZEN VAN DE JUISTE VAKKEN OP SCHOOL

Meer dan ooit zijn ouders betrokken bij de scholing en carrièrestart van hun kinderen. Dat begint al op de middelbare school, weet Tanja Traag, socioloog bij het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS). “Als je alleen al kijkt naar hoeveel geld er omgaat in bijvoorbeeld de huiswerkbegeleidingsindustrie, zie je dat ouders veel investeren om hun kind verder te brengen in het leven.” Werd er in 1995 nog ‘maar’ 26 miljoen euro uitgegeven aan huiswerkbegeleiding, cito- en examentraining, in 2015 was dat al opgelopen tot 189 miljoen. Ook helpt driekwart van de ouders bij het kiezen van een vakkenpakket op school, blijkt uit een enquête van LinkedIn. “Ouders zijn voor scholieren en studenten als adviseur belangrijker dan decanen, mentoren, vrienden, of mensen die de opleiding al volgen of het werk al doen”, zegt Hermien Miltenburg, oudervoorlichter van de Wageningen Universiteit. Dagelijks ziet zij hoe betrokken ouders zijn bij de loopbaan van hun kinderen: “Ze gaan mee naar open dagen van hogescholen en universiteiten en stellen dan vragen. Als hun kind eenmaal studeert, komen ze langs op de campus en willen ze medestudenten ontmoeten.”

van de ouders denkt dat hun kind succesvoller in zijn carrière is dan zichzelf

BRON: LINKEDIN BRING IN YOUR PARENTS DAY 2016

Veranderde maatschappij

Een belangrijke oorzaak van die toegenomen ouderbetrokkenheid is dat ouders tegenwoordig zelf hoger opgeleid zijn dan hun eigen ouders. Annemarie Oomen promoveerde op het onderwerp loopbaanoriëntatie en vertelt dat als iets van invloed is op de betrokkenheid van ouders, dat wel hun eigen opleidingsniveau is. “Als ouders zelf goed onderwijs hebben genoten, willen ze dat ook voor hun kind. Bovendien

Door de automatisering en technologische vooruitgang zijn beroepen anders dan dertig, veertig jaar geleden

kunnen ze dan vanuit eigen ervaring kennis, steun en advies geven”, zegt ze. Wat ook meespeelt, is dat ouders nu minder kinderen hebben dan vroeger. Hierdoor hebben ze meer tijd en energie voor hun kinderen. Zo zijn er nog andere maatschappelijke en sociologische ontwikkelingen die van invloed zijn. Tanja Traag: “Ooit gehoord van de term helikopterouders? Dat betekent dat hedendaagse ouders als het ware boven hun kind blijven hangen. Ze zijn over-beschermend en zitten ook wat ambities betreft boven op hun kind. Niet geheel onterecht, want het leven is gewoon veranderd. Mijn moeder liep als vierjarige alleen naar school, dat is nu ondenkbaar, alleen al vanwege de toegenomen verkeersdruk. Ook is er minder sociale controle. Wat werk betreft, is de toekomst anders, onzekerder.”

De vaste baan voor het leven bestaat niet meer, en weet iemand wat een *test automation engineer* of *scrum master* doet voor de kost? Door de automatisering en technologische vooruitgang zijn beroepen anders dan pakweg dertig, veertig jaar geleden. Natuurlijk, functies als timmerman, verpleegkundige, caissière en administratief medewerker bestaan ook nog, maar de arbeidsmarkt én opleidingen veranderen in een hoog tempo. Tanja Traag: “Het aantal mensen dat met hun handen werkt, is afgenomen. De meer ambachtelijke beroepen als timmerman hebben een lager aanzien gekregen. Hoe beter je kind is opgeleid, hoe meer opties open liggen voor de toekomst, redeneren ouders.”

Financiële ondersteuning

Financieel doen ouders zo veel mogelijk om een goede opleiding voor hun kind mogelijk te maken. Zo openen veel ouders als hun kinderen klein zijn al een spaarrekening om dat (deels) te bekostigen. En zes op de tien kinderen ontvangt tijdens

Jongeren waarderen de betrokkenheid van hun ouders. Volgens het Landelijk Actie Komitee Scholieren (LAKS) geven zij hun ouders een 7,8 voor het geven van advies.

WAT KOST STUDEREN?

de studie een vast bedrag blijkt uit het Nibud Studentonderzoek. Gemiddeld is dat 165 euro per maand. Kinderen die thuis wonen, krijgen steun in de vorm van gratis kost en inwoning: minder dan één op de tien betaalt kostgeld. Met de omzetting van de basisbeurs in een leenstelsel in 2015 is hulp van ouders op financieel gebied nog belangrijker geworden.

Steunpilaar

Toch blijft hun rol als emotionele steunpilaar de grootste. Vooral ook omdat studenten het tijdens hun vervolgopleiding – in tegenstelling tot de middelbare school, waar nog veel begeleiding is – allemaal zelf moeten doen. Steun van vaders en moeders is dan ook welkom, vindt 70% van de hogeschool- en 55% van de universiteitsstudenten. Onderzoeker Annemarie Oomen: “Ouders

“Ouders zijn voor scholieren en studenten de belangrijkste adviseur”

kunnen hun kinderen stimuleren om hun hart te volgen, door hen opties te tonen, langetermijnperspectieven te schetsen of te helpen met praktische zaken. Door de stabiele relatie die veel ouders in deze tijd met hun kinderen hebben, zijn dat onderwerpen die gewoon 's avonds aan tafel besproken worden.” Er komt wel een moment waarop kinderen minder bij vader en moeder aankloppen. LinkedIn-onderzoek laat zien dat 45% van de ouders hun kind in aanloop naar de eerste baan nog wel adviseert, maar daarna vrijwel niet meer. “Na hun studie weten kinderen vaak heel goed wat ze willen”, zegt oudervoorlichter Miltenburg. “Je helpt ze misschien nog bij een sollicitatiebrief en vraagt waarom ze denken dat die specifieke baan zo goed bij ze past, maar verder ben je minder nodig als raadgever.”>

Gemiddeld doen studenten 5 jaar over hun hbo- of universitaire studie en 3 tot 4 jaar over hun mbo-opleiding. Dit betekent dat het bedrag van een totale opleiding gemiddeld tussen de € 5500 (mbo) en € 13.500 (hbo/wo) ligt. Het maakt ook veel uit of een kind op kamers woont of thuis. Volgens het Nibud kost studeren ruim € 1000 per maand als een kind op kamers woont.

55%

van de jonge werkenden vindt hun baan moeilijker dan die van hun ouders

4X OUDER-BETROKKENHEID

Oudervoorlichter Hermien Miltenburg van Wageningen Universiteit:

- “Jongeren denken vaak dat het wel goed met ze zal komen. Ouders kunnen een realistische bijdrage leveren door de studiebijsluiter, waarin zakelijke informatie zoals slagingskansen en kwaliteit van de opleiding staat, goed door te nemen en te bespreken.”
- “Door concrete en open vragen te stellen kunnen ouders hun kinderen helpen ontdekken wat zijn of haar wensen, ideeën of twijfels zijn.”
- “Maak samen duidelijke afspraken over de financiën en stel grenzen. Zeg bijvoorbeeld: ‘Ik geef je een bepaald bedrag per maand, maar doe dat niet langer dan vijf jaar.’ Of: ‘Ik wil best iets extra’s bijdragen zodat je op vakantie kunt, maar niet als dat ten koste gaat van mijn eigen vakantie.’”
- “Wie vroeger zelf graag bij de politie wilde kan dat projecteren op zijn of haar kind, maar het is misschien niet iets wat ook per se bij het kind past.”
studiekeuzekind.nl

◆
“Ik vroeg haar niet naar wat in haar studieboeken stond”

ANKE: JUMPSUIT, PUMPS (ZARA); HETTIE: JURK, VEST (ZARA); LAARSJES (UNISA)

Hettie: “Onze financiële situatie liet het niet toe dat ik ging studeren. Bovendien was ik een meisje en was het niet gebruikelijk om te gaan studeren, bovendien had ik er destijds de capaciteiten niet voor. Gelukkig wilde ik al vanaf mijn achtste kraamverzorgster worden, daarom ben ik na de huishoudschool en een jaar vormingsonderwijs een opleiding daartoe gaan volgen. Dat maakte het zowel qua geld als het meisje-zijn makkelijk.”

Anke: “Terwijl doorleren voor mij juist vanzelfsprekend was. Hoewel ik nooit ben gepusht, kwam niet studeren niet eens in me op. Ik was altijd al gefascineerd door menselijk gedrag, de keuze voor psychologie aan de universiteit was daarom snel gemaakt. Die beslissing heb ik echt zelf genomen, hoewel ik het wel fijn vond dat mijn moeder daarbij achter me stond. Zij kon zich minder voorstellen bij de creatieve opleidingen die ik ook overwoog, dat zou best meegespeeld kunnen hebben in mijn besluit daar uiteindelijk toch niet voor te gaan.”

Hettie: “Ik vond psychologie inderdaad heel goed bij zo’n sociaal kind als Anke passen. Dat was ook waar ik vooral naar keek toen we samen open dagen bezochten. Meer dan het inhoudelijke van de studies, ging het

ANKE

“Dat zij lager is opgeleid heb ik nooit als een beperking gezien”

Hettie (63)
ging naar de huishoudschool en werkte als kraamverzorgster, gastouder en groepsleidster op een kinderdagverblijf.

◆
Anke (34)
studeerde organisatiepsychologie en staat als creative director aan het hoofd van haar eigen productiehuis.

mij erom of de opleidingen aansloten bij hoe ik Anke kende. Die sociale en emotionele rol ben ik blijven vervullen. Tijdens haar opleiding wilde ik vooral weten wat ze nog meer deed behalve studeren en hoe het met haar ging. Ik vroeg haar niet naar wat er allemaal in haar studieboeken stond.”

Anke: “Andersom stelde ik mijn vragen over concrete studiekewesties aan anderen. Niet omdat mijn moeder het niet zou begrijpen, maar gewoon omdat ze geen ervaring heeft op dat vlak. Bovendien was ze in alle andere dingen ontzettend betrokken. Ze hielp me altijd bij verhuizingen, deed de was als ik in de weekenden thuiskwam en was aanwezig bij alle

belangrijke momenten, zoals toen ik twee keer cum laude afstudeerde. Ook is ze me komen opzoeken toen ik een paar maanden in Chili en Spanje studeerde. Dat vond ze enorm spannend, maar ze wilde per se zien hoe ik daar leefde. Ze is daarmee echt een moeder én persoonlijk klankbord geweest, haar emotionele steun heb ik als ontzettend waardevol ervaren. Dat zij lager is opgeleid heb ik nooit als een beperking gezien.”

Hettie: “Ik kijk met bewondering naar wat Anke allemaal kan en heb heus weleens gedacht: pas ik er wel tussen? Maar je moet weten waar je kwaliteiten liggen, waar je wel en niet over kunt praten. Ook in de baan die ze nu heeft, zijn er inhoudelijk dingen die ik niet begrijp. Maar dat doet niet af aan mijn interesse. Ik volg Anke op Instagram en houd steeds in de gaten of ze wel gelukkig is. Een zorgzame moeder zijn, dat is mijn bijdrage. En dat is minstens zo belangrijk.”

Anke: “Als ik op mijn studiekeuze terugkijk kan ik zeggen dat mijn moeder ervoor zorgde dat ik zélf kon uitzoeken wat ik wilde. Inhoudelijk was ze van een afstandje betrokken, maar ten opzichte van mij als persoon dichtbij begaan. Daar ben ik haar heel dankbaar voor.”

◆
“Het is een beroep dat helemaal bij haar past”

DOA: BLOES (SAMSØE SAMSØE), JASJE (COS), MARATEB: BLOES (WE)

DOA

“Met een onvoldoende thuiskomen, kon ik maar beter laten”

Doa: “Een papiertje is het enige waarop je kunt rekenen,” zei mijn moeder vroeger altijd tegen me, ‘dat kun je vertrouwen, mensen niet.’ Ze komt zelf uit een familie waar iedereen naar de universiteit ging en vond opleiding ontzettend belangrijk. Ze zat er dan ook bovenop dat ik mijn best deed: met een onvoldoende thuiskomen kon ik maar beter uit mijn hoofd laten.”

Marateb: “Ik was daar inderdaad streng in, maar ik vind het gewoon belangrijk dat mijn dochter, juist omdat ze een meisje is, op eigen benen kan staan en een goede toekomst tegemoet gaat. Daarom hielp ik Doa met huiswerk en de voorbereiding van toetsen en ging ik vaak op gesprek op school om te vragen hoe het met haar ging. Ik was dan ook zó teleurgesteld dat ze in eerste instantie mavo-advies kreeg. Ik wist namelijk zeker dat ze meer kon, zowel qua intelligentie als werkhouding.”

Doa: “Mijn taalachterstand zat me toen nog in de weg, we waren immers nog maar een paar jaar in Nederland nadat we vanwege de oorlog uit Irak gevlucht waren. Mijn moeder is persoonlijk met mijn rapporten langs verschillende scholen gegaan om de docenten ervan te overtuigen dat ik het vwo wél aankon, terwijl ze mij ondertussen aanmoedigde om nog

hogere cijfers te halen. Waar ik ook naar luisterde: ik studeerde heel serieus. Uiteindelijk is het vwo gelukt en ben ik daarna ook ingeloot voor geneeskunde.”

Marateb: “Hoewel ik het helemaal aan haar heb gelaten, vond ik het wel leuk dat Doa hiervoor koos. Als kind neigde ze namelijk al in die richting. Ze drukte vroeger de stethoscoop van haar vader, die ook arts is, op de borst van haar Barbies en was verschrikkelijk blij met het doktersspeelgoed dat ik haar een keer voor haar verjaardag gaf. Bovendien is ze slim, leergierig en actief, dus volgens mij is het een beroep dat honderd procent bij haar past.”

Marateb (57)
studeerde in Irak Arabische taal literatuur en werkte daar als hogeschooldocent. Nu is ze zorgverlener in een verpleeghuis.

Doa (30)
heeft haar studie geneeskunde afgerond en wil de huisartsopleiding doen. Momenteel ondersteunt ze in een gezondheidscentrum en runt ze haar blog Dokter Do.

Doa: “Maar ik ben ook creatief, en dat is een eigenschap die ik niet wil verwaarlozen. Mijn moeder maakte zich wel een beetje zorgen toen ik mijn blog begon omdat ze bang was dat ik daardoor mijn studie niet zou afmaken. Inmiddels heeft ze gezien dat academisch én creatief bezig zijn prima met elkaar valt te combineren.”

Marateb: “Geneeskunde is een moeilijke studie, dus ik vond dat ze haar tijd daaraan moest besteden. Maar nu vind ik haar blog inderdaad geweldig.”

Doa: “In dat opzicht heeft ze me altijd de ruimte geboden om mijn eigen keuzes te maken en mijn eigen ding te doen. Ze is terughoudend in positieve zin.”

Marateb: “Als moeder wil ik mijn dochter vooral de warmte, veiligheid, steun, zorg en het vertrouwen geven om haar eigen dromen waar te maken. Ik ben ontzettend trots op Doa dat ze dat nu doet.”

Doa: “Ze kan trouwens ook heel trots op zichzelf zijn. Nadat we in Nederland zijn gekomen, heeft ze eerst de taal geleerd. Daarna deed ze de pabo en werkte een tijdje als onderwijsassistent en als docent Arabisch op een hogeschool. Inmiddels is ze omgeschoold naar de zorg, waarin ze nu met veel plezier werkt. Mijn drive heb ik dus niet van een vreemde.”

◆
 “Op feestjes krijg ik vaak vragende blikken”

LARA: BLOES (WEEKDAY) JEANS (H&M). SNEAKERS (NIKE) MARGREET: TOP EN PANTALON (VANILIA) STYLING: GWENDOLYN NICOLE. HAAR EN MAKE-UP: TYNKE JEENINGA. MET DANK AAN: MADE.COM (STOELEN), NLDIGITAAL

MARGREET

“Van de technische kant van haar baan snap ik werkelijk niets”

◆
Margreet (61)
 deed de lerarenopleiding en studeerde huishoudwetenschappen en voeding aan de landbouwuniversiteit. Ze is docent aan een hbo-opleiding Facility Management.

◆
Lara (29)
 heeft haar bachelor International Business en een master in Digital Business. Ze werkt als blockchain consultant bij IBM.

Lara: “Ik heb niet alleen mijn moeder moeten uitleggen wat ik doe. Op feestjes krijg ik ook nog vaak vragende blikken. Blockchain is een nieuwe technologie waarmee verschillende partijen veilig en gecontroleerd opgeslagen data kunnen delen. Als consultant adviseer ik bedrijven hoe ze er gebruik van kunnen maken, terwijl ik tegelijkertijd de techneuten ondersteun bij de ontwikkeling van toepassingen.”

Margreet: “Als docent op een managementopleiding begrijp ik op zich prima wat Lara als consultant doet: van bedrijfsvoering en management heb ik meer dan genoeg kaas gegeten. Alleen van de technische kant van haar baan snap ik werkelijk helemaal niets, die is me echt veel te complex.”

Lara: “Maar dat maakt mij niet uit. Ze ziet in wat het doel ervan is en waarvoor je het kunt gebruiken, daar gaat het om. Bovendien hoef ik haar op andere vlakken nooit uit te leggen wat ik bedoel. Al mijn uitdagingen, frustraties en enthousiasme kan ik bij haar kwijt, wat ik heel fijn vind. Dat was tijdens mijn opleiding trouwens al zo. Omdat ze zelf ook heeft gestudeerd, kon ik over alle studiekwesties met haar praten.”

Margreet: “Ook ben ik meegegaan met de open dagen, hebben we veel gesproken over wat Lara zichzelf zag doen en heb ik haar scripties gelezen en van feedback voorzien. Wat dat

betreft is het verschil met mijn tijd enorm. Ik sta veel dichterbij mijn dochter nu dan mijn ouders toentertijd bij mij stonden. Ik ben meer inhoudelijk betrokken dan zij waren. Daarbij heeft Lara haar keuzes bewuster gemaakt dan ik. Ik wilde vooral het huis uit en ging de lerarenopleiding doen omdat ik dat kende en er een vak voeding en gezondheid werd gegeven. Dat leek me boeiend. Pas de beslissing om naar de landbouwuniversiteit te gaan, was een volwassen keuze. Lara daarentegen koos al heel doordacht voor de studie International Business en later nog bewuster voor de master in Digital Business.”

Lara: “Minstens zo overwogen besloot ik ook mijn opleiding te onderbreken voor een wereldreis. Voordat ik

zou afstuderen en gaan werken, wilde ik namelijk nog iets van de wereld zien. Leuke dingen doen en avonturen beleven.”

Margreet: “Ook iets wat nooit in mijn hoofd opgekomen zou zijn, mijn studie stopzetten voor een reis. Aangezien ik haar heb opgevoed om zelfstandig in het leven te staan, heb ik het haar niet afgeraden. Maar dat neemt niet weg dat ik soms best ongerust ben geweest, zelfs al wist ik dat ze zich wel zou redden.”

Lara: “Ik heb geen moment spijt gehad van die beslissing. Want in die tussenjaren ben ik niet alleen volwassen geworden, ze gaven me ook de tijd om na te denken over de toekomst. Bovendien was het tijdens mijn reis dat ik over bitcoins leerde en geïntrigeerd raakte door de daaraan ten grondslag liggende blockchaintechnologie. Zo ontdekte ik mijn passie, waardoor ik daarna supergemotiveerd aan mijn master begon en die in één keer én met een hoog cijfer afrondde. Deze gerichte focus leidde vervolgens ook tot de baan die ik nu heb.”

Margreet: “Het is heel mooi te zien hoe Lara een richting heeft gevonden die bij haar past. Ze wilde nieuw en uitdagend en vond nieuwe technologieën altijd al prachtig. Daarbij is ze zowel resultaatgericht als commercieel aangelegd. Dus het klopt helemaal wat ze nu doet.” □

In Lieve Mam... stellen deze en andere dochters vragen over verwachtingen, werk en toekomstdromen.